

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

a examinat, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului Cotruță Ivan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui

*Cotruță Ivan XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în
XXXXX*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 12.12.2017 - până la 19.02.2018

instanța de apel:

de la 23.07.2018 - până la 09.10.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 08.12.2018 – până la 27.02.2019

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni, sediul central, din 19 februarie 2018, Cotruță Ivan a fost recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2) Cod penal, și în baza acestei legi a fost condamnat, la închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 (trei) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa cu închisoare stabilită lui Cotruță Ivan a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

A fost respinsă, ca neîntemeiată, cererea acuzatorului de stat de a încasa din contul lui Cotruță Ivan, cheltuielile judiciare în mărime de 320 lei.

1.1. Prin încheierea Judecătoriei Ungheni, sediul central, din 20 martie 2018 prima instanță s-a expus și asupra corpului delict din speță, și anume: „*Corpul delict: un automobilului de model XXXXX cu n/î XXXXX, care se află la parcare specială a IP Ungheni - de restituit proprietarului la prezentarea actelor confirmative*”.

2. Pentru a se pronunța prin sentință, prima instanță, *examinând cauza în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, a constatat că: Cotruță Ivan la data de XXXXX, aproximativ ora XXXXX min, fiind în stare de ebrietate alcoolică și având în calitate de pasager pe Cotruță Artur în timp ce se deplasa cu automobilul de model XXXXX pe traseul XXXXX ajungând în apropierea XXXXX nu a manifestat prudență sporită și nu a ținut seama de situația rutieră existentă la momentul deplasării, și modalitatea de conducere a vehiculului pentru a garanta siguranța traficului, încalcând astfel prevederile Regulamentului Circulației Rutiere a Republicii Moldova pct. 14 lit. a) care stipulează că „*conducătorului auto îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate*” pct. 45.1 a „*conducătorului trebuie să conducă vehiculul în limita de viteză stabilită fiind cont de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere ce iar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului, situația rutieră*” și ca urmare a încălcărilor admise a pierdut controlul volanului și a derapat de pe carosabil tamponându-se într-un copac de pe marginea dreaptă a carosabilului.

În rezultatul accidentului rutier pasagerului Cotruță Artur i-au fost cauzate leziuni sub formă de fractură închisă a osului humeral stingă în regiunea proximală, leziune care conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din XXXXX se califică ca vătămare corporală medie cu dereglarea sănătății de lungă durată.

Fapta constatată de prima instanță și reținută în sarcina inculpatului a fost calificată în baza art. 264 alin. (2) Cod penal, încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății de către o persoană care se află în stare de ebrietate.

3. Sentința, pronunțată integral la 19 februarie 2018, a fost atacată cu apel de către avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului, la 13 iulie 2018, prin care a solicitat repunerea în termenul de atac a apelului, în temeiul art. 402-403 Cod de procedură penală, casarea parțială a sentinței în latura aplicării pedepsei și pronunțarea unei decizii noi prin care să fie aplicată în privința lui Cotruță Ivan, pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

3.1. În susținerea apelului, avocatul a invocat că:

- pedeapsa stabilită de către prima instanță, nu corespunde legii penale și a personalității inculpatului, pericolului social al infracțiunii;

- pe parcursul urmăririi penale cât și a judecării cauzei inculpatul și-a recunoscut vina integral, a depus în acest sens și o cerere de examinare a cauzei în procedură simplificată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află, se căiește sincer, regretă de cele întâmplate, i-a restituit integral paguba părții vătămate;

- instanța de fond nu a dat apreciere circumstanțelor atenuante, recunoașterea vinei, colaborarea activă cu organele de urmărire penală, lipsa pretențiilor față de inculpat;

- referitor la repunerea cererii în termenul de atac, în sensul prevederilor art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, se reține că participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Sentința a fost pronunțată în lipsa inculpatului Cotruță I. și nu i-a fost adusă la cunoștință, în modul stabilit de lege.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2018, apelul declarat de avocatul Doroftei Roman, în numele inculpatului Cotruță Ivan, a fost respins ca fiind depus peste termen și menținută sentința.

4.1. Motivând soluția emisă, instanța de apel a menționat că, termenul de apel este un termen procedural, legal și imperativ, astfel încât nerespectarea sa atrage decăderea din exercițiul dreptului procesual de a ataca sentința.

Conform articolului 402 alin. (1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Dat fiind că termenul legal de declarare a apelului este prevăzut prin normă imperativă, instanța de apel a menționat că sub aspectul exercitării dreptului de atac a sentinței, este pretoriu, adică titularul poate să promoveze această cale ordinară de atac numai în interiorul intervalului de timp stabilit de lege. Altfel spus, neexercitarea apelului în acest interval de timp din motive neîntemeiate duce la respingerea lui ca tardiv. Sancțiunea decăderii din motivul expirării termenului de apel, nu intervine automat, ci trebuie constatată de instanță. Legea prevede repunerea în termen a apelului – un mijloc procesual prin care poate fi eliminat principiul tardivității exercitării apelului, în cazul în care titularul apelului invocă motive întemeiate privind întârzierea declarării apelului împotriva sentinței.

Efectuând interpretarea prevederilor articolului 340 Cod de procedură penală, conjugate la cele din articolul 402 alin. (1) Cod de procedură penală, prin prisma explicațiilor oferite în Recomandarea nr. 37 din 22 aprilie 2013 „Cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal”, instanța de apel a conchis că pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștința de conținutul hotărârii la data pronunțării, astfel încât, de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.

Astfel, instanța de apel a notat că în cazul dat inculpatul Cotruță I. dispunea de dreptul de a ataca sentința cu apel din data pronunțării – 19 februarie 2017, astfel încât termenul limită de declarare a apelului împotriva sentinței este data de 06 martie 2018.

După cum a fost indicat în conținutul apelului, instanța de apel a stabilit că acesta a fost înaintat la 13 iulie 2018, adică după aproximativ 4 luni de la data expirării termenului prevăzut de lege, iar în conținutul apelului nu au fost oferite instanței explicații temeinice și convingătoare, precum și n-au fost prezentate probe, din care ar rezulta că întârzierea declarării apelului este motivată și, în așa mod, instanța de apel a concluzionat că nu a fost demonstrată imposibilitatea de a declara apelul în termenul prevăzut la articolul 402 alin. (1) Cod de procedură penală.

De asemenea, instanța de apel analizând procesul – verbal al ședinței de judecată din 15 februarie 2018 (f. d. 89), a constatat că inculpatul a participat în ședința de judecată din 15 februarie 2018 și, respectiv, a luat cunoștință cu conținutul încheierii, cunoscând că la data de 19 februarie 2018 urma a fi pronunțată sentința ce-l privește.

La acest capitol instanța de apel a remarcat că, potrivit articolului 319 alin. (2) Cod de procedură penală, partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene.

În acest sens, instanța de apel a statuat că motivele invocate de apelant că inculpatul Cotruță I. n-a fost prezent în ședința de judecată la data pronunțării sentinței, precum și că nu a cunoscut despre termenul de atac al sentinței prevăzut de lege, nu se consideră întemeiate, ce ar justifica întârzierea declarării apelului astfel nu există temei pentru repunerea în termen a apelului pentru a fi judecat în fond, iar în asemenea circumstanțe, nu există temeiuri de a repunere în termen apelul nominalizat, or, inculpatul a cunoscut că la data de 19 februarie 2018 urma a fi pronunțată sentința în cauză penală ce-l privește și, fiind citat legal, nu s-a prezentat iar, potrivit legii, la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac, părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștința de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării.

5. Decizia instanței de apel, pronunțată integral la 12 noiembrie 2018, a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului Cotruță Ivan, la 26 noiembrie 2018, prin care, indicând în calitate de temeiuri pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și pct. 10) Cod de procedură penală, adică: *„motivarea hotărârii contrazice dispozitivului hotărârii sau acesta este expus neclar; hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”*, a solicitat casarea integrală a deciziei atacate și dispunerea rejudecării cauzei.

5.1. În motivarea recursului ordinar, avocatul Doroftei Roman a menționat că:

- deși în cererea de apel avocatul Doroftei Roman a solicitat repunerea în termen, invocând motive clare din care considerent a omis termenul de apel, instanța de apel prin decizia sa, nu s-a pronunțat asupra posibilității repunerii în termen a apelului, or, potrivit prevederilor art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, repunerea în termen a apelului reprezintă mijlocul procesual prin care titularul dreptului de apel, care nu a putut declara apel din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul lui din care fusese decăzut după expirarea termenului de apel. Astfel, concluziile instanței expuse în partea motivată a hotărârii nu coincid cu concluziile dispozitivului hotărârii judecătorești;

- instanța de apel respingând apelul din motiv că a fost declarat peste termen, în dispozitivul deciziei adoptate nu s-a pronunțat asupra solicitării apelantului de repunere în termen a apelului, nefiind clar care este opinia instanței la acest capitol, or, dispozitivul deciziei instanței de apel trebuie să corespundă concluziilor făcute de instanță în partea descriptivă. Chestiunea privind motivele depășirii termenului de declarare a apelului nici nu s-au discutat în ședința instanței de apel;

- motivarea deciziei nu este clară, precisă și este contradictorie, din cuprinsul ei rezultând erori a soluției pronunțate. S-au oferit răspunsuri la toate capetele de cerere și la toate apărările formulate, pe baza probelor administrate, a principiilor și a regulilor de drept substanțial și procesual, aflându-ne în fața unei motivări sprijinite pe formulări abstracte și generale;

- la data de 12.07.2018 inculpatul și partea vătămată au încheiat tranzacție fiind reparate prejudiciile părții vătămate. Rezultă că instanța de apel nu prezentat motivele care au determinat-o să pronunțe soluția de respingere a apelului. Din analiza deciziei rezultă că instanța nu a motivat hotărârea pronunțată, în raport de actele și lucrările dosarului, motivele nu au fost evidențiate în considerentele hotărârii, instanța de apel a cuprins în mod sintetic situația de fapt, concluzionând că aspectele pentru care s-a formulat apel nu sunt întemeiate, împrejurări ce au condus la schimbarea temeiurilor de drept al soluției, prin urmare hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul acesteia;

- probele prezentate în sprijinul repunerii în termen, relevate în cererea de apel, dovedesc cu certitudine oportunitatea repunerii în termen, astfel conchidem că instanța de apel prematur și pripit a respins cererea apelantului;

- analizând hotărârile judecătorești atacate sub aspectul menționat, în raport cu circumstanțele cauzei, în prezenta speță, consideră că, soluțiile instanțelor de fond în latura stabilirii modului de executare a pedepsei aplicate în privința inculpatului sunt neîntemeiate, la adoptarea cărora nu s-a ținut cont în deplină măsură de norma art. 72 Cod penal, deoarece infracțiunea fiind din imprudență, ilegal a fost stabilită pedeapsa de închisoare în regim semiînchis. Astfel inculpatului nu i-a fost stabilită corect pedeapsa penală, fiind atestate erori de drept;

- cauza fiind examinată în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, nu a fost expus cu claritate și lipsesc aprecieri referitor la aplicarea

pedepsei, din care s-ar deduce univoc concluzii referitoare la faptul că incorect a fost individualizată pedeapsa.

6. Referință asupra recursului declarat, a fost depusă de către procurorul în secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, Crijanovschi S., prin care a menționat că pedeapsa aplicată inculpatului este în concordanță cu circumstanțele cauzei și efectele acestora.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Din textul recursului Colegiul penal constată că recurentul a indicat în calitate de temeiuri pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, expunându-și în esență dezacordul cu decizia instanței de apel privind respingerea apelului ca depus peste termen.

Lecturând materialele cauzei în raport cu solicitările recurentului, argumentarea expusă de către instanța de apel în decizia emisă și temeiurile invocate de către recurent, Colegiul conchide că respectivele temeiuri nu sunt incidente speței întrucât instanța de apel nu a judecat fondul cauzei, dar a constatat depunerea tardivă a apelului, argumentându-și poziția corespunzător.

Astfel, critica recurentului cu privire la individualizarea eronată a pedepsei stabilite inculpatului, nu poate constitui obiect de examinare în ordine de recurs întrucât instanța de apel la fel nu sa expus asupra acestei chestiuni, respingând apelul la etapa constatării tardivității acestuia.

Reieșind din aceste raționamente instanța de recurs susține poziția instanței de apel cu privire la faptul că, motivele invocate de apelant asupra faptului că inculpatul nu a fost prezent în ședința de judecată la data pronunțării sentinței, precum și că nu a cunoscut despre termenul de

atac al sentinței prevăzut de lege, nu se consideră întemeiate și nu justifică întârzierea declarării apelului.

Colegiul consideră că instanța de apel corect a reținut faptul că nu au existat temeiuri pentru repunerea în termen a apelului pentru judecarea în fond, întrucât inculpatul a cunoscut că la data de 19 februarie 2018 urma a fi pronunțată sentința și, fiind citat legal, nu s-a prezentat la pronunțarea sentinței, astfel potrivit legii, la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac, iar părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării.

În speță a fost stabilit cert faptul că inculpatul cunoștea despre data la care urmează a fi pronunțată sentința, or, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată în prima instanță din 15 februarie 2018 (f. d. 89), se constată că inculpatul Cotruță Ivan a participat în ședința de judecată din 15 februarie 2018 și, respectiv, a luat cunoștință cu conținutul încheierii, cunoscând că la data de 19 februarie 2018 urma a fi pronunțată sentința în privința acestuia.

Conform articolului 402 alin. (1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Reieșind din faptul că termenul legal de declarare a apelului este prevăzut prin normă imperativă, sub aspectul exercitării dreptului de atac a sentinței, titularul poate să promoveze această cale ordinară de atac numai în interiorul intervalului de timp stabilit de lege.

Neexercitarea căii de atac cu apel în perioada de timp revăzută de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, pe motive neîntemeiate, duce la respingerea lui ca tardiv.

Sanțiunea decăderii din motivul expirării termenului de apel, a fost constatată de instanța de apel prin materialele cauzei.

Legea prevede repunerea în termen a apelului, ca un mijloc procesual prin care poate fi eliminat principiul tardivității exercitării apelului, în cazul în care titularul apelului invocă motive întemeiate privind întârzierea declarării apelului împotriva sentinței, însă la caz instanța de apel a stabilit că apelantul nu a adus motive întemeiate ce ar justifica depunerea apelului în afara termenului legal.

Colegiul penal analizând decizia atacată prin prisma art. 340 Cod de procedură penală, coroborat cu art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel că, în respectiva

cauză se consideră că inculpatul au luat cunoștință de conținutul hotărârii la data pronunțării, astfel încât, de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.

Rezumând cele expuse, Colegiul penal statuează că temeiurile pe care s-a bazat avocatul inculpatului în recursul declarat, nu sunt imputabile deciziei atacate, deoarece în urma examinării acesteia, se conchide că instanța de apel a analizat obiectiv circumstanțele cauzei și a dat răspuns la toate motivele expuse în apeluri în coraport cu poziția apărării, astfel fiind atestat că decizia instanței de apel corespunde normelor procesual-penale, este legală și întemeiată.

În ansamblul circumstanțelor constatate, din motiv că argumentele pentru recurs indicate în cerere nu și-au găsit confirmare, iar la examinarea recursului nu s-au depistat erori de drept, care ar impune soluția casării deciziei instanței de apel, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat în cauză, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Doroftei Roman în numele inculpatului Cotruță Ivan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2018, în cauza penală în privința lui *Cotruță Ivan XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 28 martie 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda